

**Interpellation till socialnämndens ordförande Eva Christiernin (S)
av Lovisa Johansson (F!) om arbetet mot våld och förtryck i namn av heder**

Under socialnämnden sammanträde den 28 november 2018 presenterade Tjejers rätt i samhället (TRIS) rapporten UNG018 som de gjort på uppdrag och länsstyrelsen och Uppsala kommun för att kartlägga utbredningen av våld och förtryck i namn av heder i Uppsala.

Det var en gedigen rapport med 1063 niondeklassare i 13 av Uppsalas skolor. Svarsfrekvensen var hög och alla deltog frivilligt och anonymt. Frågorna som ställdes niondeklassarna rörde tvångsäktenskap, sex före äktenskapet, könsstympning och olika typer av kontroll från närstående.

Resultatet av studien var alarmerande. 20 procent av flickorna och 10 procent av pojkarna har krav på sig att inte ha gjort sexdebut innan de gifter sig, och bland barnen med två föräldrar som är födda utanför Norden är siffran hela 66% för flickorna och 35 procent för pojkarna. 10 procent av flickorna och 4 procent av pojkarna som hade detta krav över sig är dessutom oroad för att de riskerar utsättas för hot och våld om de själva väljer en partner som inte föräldrarna accepterar.

Siffror kan vara svåra att ta till sig, men på dessa 13 av våra skolor finns det runt 213 flickor och 106 pojkar inte fritt får bestämma över sin kropp och sexualitet. Men med tanke på att det finns 31 grundskolor och 7 grundsärskolor med klass 9 är siffran mycket sannolikt mycket högre. För varje enskild individ innebär dock denna kontroll stora konsekvenser för ens liv.

Med anledning av detta frågar jag socialnämndens ordförande Eva Christiernin (S) följande:

- Vilka insatser planeras för att förebygga att våld och förtryck i namn av heder uppstår till att börja med?
- Vilka satsningar görs inom socialnämndens ansvarsområde för att informera unga om deras rättigheter, samlevnad och relationer?
- Vilka satsningar görs för att sprida kunskap om heder hos personal som möter unga, inom verksamheten som ligger inom socialnämndens ansvarsområde?
- Sprids det kunskap om heder hos personal på HVB-hem?

Lovisa Johansson (F!)

Datum:
2019-04-23

Socialförvaltningen

Mottagare

Handläggare:

Interpellation till socialnämndens ordförande Eva Christiernin (S) av Lovisa Johansson (F!) om arbetet mot våld och förtryck i namn av heder

Vilka insatser planeras för att förebygga att våld och förtryck i namn av heder uppstår till att börja med?

Socialnämnden har inom ramen för den befintliga överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap med TRIS- Tjejers Rätt i Samhället, valt att förstärka partnerskapet med 1 miljon kronor. Detta för att säkerställa och stärka TRIS redan befintliga roll som kommunens samverkanspart för:

- Tjejer och kvinnor med eller utan intellektuell funktionsnedsättning som lever med ett begränsat livsutrymme och som riskerar att utsättas/utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck
- Nyanlända/ensamkommande flickor
- Pojkar och unga män
- Kvinnor
- Kvinnor med utländsk bakgrund
- Kvinnor med särskilda sårbarhetsfaktorer
- Par som söker hjälp, råd och stöd.

Idag erbjuder TRIS målgrupperna helhetslösningar med ett sammanhållet arbete kring möjligheter till meningsfull fritid, öppna verksamheter, simning och öppen stödgruppsverksamhet. Genom partnerskapets bredd (socialnämnden, kulturnämnden, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden) är den ett tydligt komplement till nämndernas insatser inom det sociala området, insatser avseende den fria tiden, integrationsinsatser samt insatser som tillgodoser målgruppens rätt till undervisning.

Förstärkningen av IOP:et ska bland annat förtydliga TRIS arbete mot relevant skol- och fritidspersonal samt stärka behovet av insatser och arbete gentemot barn i de lägre åldrarna.

Vilka satsningar görs inom socialnämndens ansvarsområde för att informera unga om deras rättigheter, samlevnad och relationer?

Socialnämnden beviljar stöd till civilsamhället genom långsiktiga föreningsbidrag, IOP:er, samt statsbidrag. Däribland till Uppsala tjej- och transjour, RFSL, Röda Korset och RFSU. Alla nämnda organisationer har inom ramen för stödet en verksamhetsdel som riktar sig gentemot unga. Uppsala Tjej- och transjour bedriver ett sedan länge etablerat arbete mot skolor i syfte att medvetandegöra unga om exempelvis samtyckeslagstiftning, sexuell och reproduktiv hälsa, normer och attityder kring sexualitet och maskulinitet. RFSL har genom stöd från socialnämnden beretts möjlighet att arbeta med kontinuitet för att möta en extremt utsatt målgrupp- nämligen HBTQ-personer som enligt både erfarenhet och evidens har en betydligt sämre både fysisk och psykisk hälsa. Inom ramen för nämndens arbete med ensamkommande har RFSU och Röda Korset arbetat förebyggande och samhällsvägladande med målgruppen.

Vilka satsningar görs för att sprida kunskap om heder hos personal som möter unga, inom verksamheten som ligger inom socialnämndens ansvarsområde?

Socialförvaltningen har tagit fram en utbildning av ombud inom fältet; mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck som totalt omfattar tio tillfällen under 2019. Sex heldagar och fyra halvdagar.

Syftet med att utbilda av speciella ombud är att arbeta för kompetenshöjning samt ökad samsyn och samordning mellan olika kommunala enheter. Deltagarna kommer både från social-, omsorg-, äldre- och arbetsmarknadsförvaltningen. Tillfällen som särskilt rör barns utsatthet, hedersrelaterat våld och förtryck, maskulinitetsnormer-attityder och förändringsarbete har varit öppna för flera kommunanställda än de som går kursen. Totalt deltar 94 personer i satsningen.

Ambitionen är att ombud, som bör finnas på varje enhet, får ökad kunskap om våldets dynamik. Ombuden ska tidigt kunna se signaler på utsatthet och veta hur de ska agera.

Ombuden ska vara ett stöd för sina kollegor. De ska bland annat ge generell information, se till att rutiner följs samt ge råd och vägledning vid uppkomna situationer.

Innan utbildningsinsatsen har alla utsedda ombud som en grund genomfört Nationellt centrum för kvinnofrids (NCK:s) framtagna webbutbildning kring våld i nära relation samt Länsstyrelsen i Östergötlands webbutbildning om hedersrelaterat våld och förtryck.

Efter genomgången utbildning ska ombuden ha kunskap om hur man kan identifiera våld: om hur man för samtal med barn och föräldrar och andra vuxna, om våld och andra övergrepp. Vidare ska ombuden ha kunskap om vilka konsekvenser våld kan innebära för barn och vuxna däribland:

- Vad som utmärker våld i nära relationer, olika former av våld och konsekvenserna att uppleva våld/vara utsatt för våld
- Historik samt olika orsaksteorier – forskning inom fältet
- Normaliseringsprocessen
- Hedersrelaterat våld (könsstympning etcetera)
- Kunskap om uppbrottsprocessen från en våldsutövande partner
- Konsekvenser för barn att ha utsatts för våld eller bevittnat våld av eller mot närstående

- Identifiera, bemöta, stödja och hjälpa våldsutsatta vuxna och barn som utsätts/upplever våld
- Maskulinitetsnormer
- Kunskap om särskilt sårbara grupper/individer (ålder, sexuell läggning, funktionsnedsättning, minoriteter, missbruk eller beroende
- Förövarperspektiv – om att arbeta med förövare
- Risk- och skyddsbedömningsverktyg – Olika sätt att bedöma risk för fortsatt våld
- Hantering av skyddade personuppgifter samt om följderna att leva med skyddade personuppgifter
- Kunskap om olika behandlingsformer
- Utsedda medarbetare erbjuds utbildning i form av föreläsningar, seminarium och studiebesök.

Sprids det kunskap om heder hos personal på HVB-hem?

I dagsläget finns inget systematiskt arbete avseende hedersrelaterat våld och förtryck som särskilt riktar sig till nämndens HVB-hem.

Eva Christiernin (S)

Ordförande i Socialnämnden